

Nedaleko Bydžova

Společnost ZEM a.s. hospodaří nejen v okolí Nového Bydžova, ale i na Kolínsku. Jedním z hlavních zaměření firmy je chov dojného skotu, ačkoli na 4300 hektarech pěstuje nejen obiloviny, vojtěšku, kukuřici a travní porosty, ale také řepku či cukrovku s produkcí asi 24 tisíc tun.

ZEM, a.s. hospodaří převážně v řepařské výrobní oblasti na lehkých až těžkých půdách. Průměrná nadmořská výška činí 240 metrů. Průměrné srážky za posledních 50 let činí 608 mm/rok.

Hlavní zázemí se nachází v Lužici nad Cidlinou společně s vlastní posklizňovou linkou, sušárnou a dostatečnou skladovací kapacitou. Produkční farma stojí v Nepolisech a odchovná mladého dobytka na Žabí Lhotce.

Vznik společnosti se datuje do roku 1995 jako nástupnická organizace ZD Nový Bydžov. V roce 1995 se podařilo v rámci centralizace převést skot na rekonstruovanou farmu v Nepolisech. Zároveň se začalo s převodným křížením českého strakatého skotu na holštýnské plemeno. Volné místo ve stájích zaplnily jalovice z nákupu. V současnosti dvě produkční stáje plní 480 dojníc.

Dojnice na výši

Díky preciznímu managementu se podařilo dostat dojnice na úroveň vysoké užitkovosti. Ta dnes přesahuje deset tisíc kilogramů mléka za laktaci, resp. denní produkce mléka na ustájenou krávu činí 28,3 litru mléka, na dojenou je toto číslo ještě vyšší, a to 30,5 litru mléka. Mléko putuje obden do mlékárny v Poděbradech v množství kolem 27 tisíc litrů mléka s 3,7 % tuku a 3,35 % bílkovin. Rybinová dojírna 2 x 12 DeLaval mezi dvěma stájami denně vítá dojnice třikrát.

Za vysokou užitkovost vděčí dojnic

ce také důslednému systému výběru býků. V posledních letech se dává přednost pouze elitním býkům, třetímu z nich tvoří genomictí býci s TPI přes 2300. »Každé tři měsíce vybíráme tři nové genomické býky, které takto pravidelně obměňujeme. Také u prověřených býků vybíráme pouze ty nejlepší s TPI alespoň 2000,« uvedl hlavní zootechnik Luboš Hamáček. »Sexované dávky nebereme, přestože prodáváme vysokobřeží jalovice.«

V plemenitbě se nyní využívá

synchronizačního protokolu double ovsynch, loni to byl presynch s 46 % úspěšností. Z důvodu výskytu cyst se přešlo i na resynch, kde je úspěšnost

Ing. Petr Novotný ze společnosti VVS při pravidelné kontrole příjmu strukturální vlákniny.

po narození zůstávají na porodně 12 hodin s matkou. Přesto dostávají ihned kvalitní zamražené mlezivo. Do dvou měsíců jsou telata ve VIB, kde dostávají okyselené odpadní mléko kyselinou mravenčí, pouze v případě jeho nedostatku je jim předkládáno mléko sušené. Zároveň dostávají telata také startér ČOT S.

Vybalancování výživy telat, včetně kontroly přijatého mleziva a sledování zdravotního stavu telat přispělo ke zdraví nejmladší kategorie skotu a nízkého procenta ztrát nejen v prvních měsících věku. Lze tak říci, že převážně ztráty telat do půl roku věku jsou zapříčiněny zejména obtížnými porody. V loňském roce zde uhynulo pouze devět telat.

Odstav probíhá ve věku dvou měsíců, kdy jdou telata do společných kotců po šesti kusech. Kromě ČOT S zde dostávají tzv. suchý mix složený ze sena, vojtěškových granulí a ovocných výlisků. Od tří měsíců do krmné dávky přibývá i travní směs a kukuřičná siláž. Do deseti měsíců je do směsi přidáván i šrot – ječmen, pšenice, řepka, kukuřice, sója, len a bob společně s krmným doplňkem A Mix-OMD od VVS Verměřovice a přísadkou krmného vápence.

Produkční výživa

Krmení krav je založeno na čtyřfázové krmné dávce – rozdoj, vrchol laktace, konec laktace a stání na suchu. Produkční skupiny krav dostávají kukuřičnou siláž, vojtěškovou a travní senáž, seno a slámu štipanou na tomahavku, dále pak sušené cukrovarské řízky, výpalky, CCM a jadrnou směs, která se připravuje na týden dopředu v mobilní míchárně krmiv. Rozdojová skupina má směs připravenou do 50. dne od začátku

zabřezávání 49 %. »Již třetím rokem nepouštíme přirozené říje, proto se nám podařilo dosáhnout vyššího procenta zabřezávání v porovnání s inseminací na přirozené říji ve výši 29 %. Za loňský rok jsme s potřebou inseminačních dávek u krav v průměru na 2,4 a u jalovic 1,8. Nyní se změnou protokolu se pohybujeme u krav dokonce pod dvěma dávkami,« zmínil L. Hamáček.

Vzhledem k systému šlechtění se daří zapojovat stádo také do výběru býků do odchoven. Z chovu pochází také některé matky plemenných býků.

Jalovice se prvně zapouštějí ve věku 13 měsíců, při dosažení minimálně 130 cm, telí se ve věku 25 měsíců. Průměrně zůstává kráva ve stádě 2,1 laktace.

Výživa telat

Krávy jsou zaprahovány 40 dnů před plánovaným otelením. Telata

laktace. Vrchol laktace má k dispozici až 8 kg šrotu, který se skládá z pšenice, ječmene, kukuřice, sóji, extrudované a extrahované řepky. Minerální směs pro produkční skupinu pochází z výroby VVS Verměřovice pod názvem A Mix-Lakt top se zvýšeným obsahem vitamínu D3, mědi, zinku, niacinu a biotinu. Pro porodní období se osvědčila doplňková směs A Mix-porod P se zvýšeným obsahem vitamínů A, D, E a biotinu.

»Krmivo zakládáme jednou denně, avšak průběžně jej přihrujeme. V provozu jsou dva krmné vozy značky Czernin. Pro siláže je připraveno několik

také vakcinace pro eradikaci onemocnění IBR, BVD a influenzy.

»Pro řešení potíží se obracíme na MVDr. Ondřeje Bečváře, zkušeného veterináře. Kontrolujeme také příjem sušiny krmiva, ale i jeho kvalitu,« uvedl L. Hamáček.

Kontrola zdravotního stavu dojnic je samozřejmostí, zejména po porodu a po celou dobu rozdoje, tedy do padesátého dne věku. Řada problémů se objeví při kontrole nádoje. Jednou týdně se v celé rozdojové skupině dělají kontrolní odběry na ketolátky. Při potížích se léčí drenčováním.

Problémy s mastitidami se řeší. Týdně se vyskytuje asi čtyři až pět nových zá-

silážních žlabů, mají však nízkou kapacitu, tudíž jsme nuceni konzervovat i ve vacích. V případě obav ze zvýšeného množství plísní, k běžnému silážnímu přípravku přidáváme také sorban draselný. Ten jsme již letos využili na první seče při výrobě travních senáží, neboť silně zamokřené louky s problematickou sklizní plísní velmi nahrávají. Také cukrovarské řízky dáváme do vaků.«

Ošetřování krav

Paznehty se ošetřují dvakrát ročně. Pouze v problémových případech se ošetřuje podle potřeby. Prvně se upravují až u krav. Jalovice mají přirozený ohrus. Paznehty se koupou každý týden. V chovu se využívá

nětů. Léčbu předchází faremní kultivace, která se dělá z odpoledního dojení. Na petriho misce se většinou objevují kolonie staphylococca aurea.

Pro zamezení šíření mastitid se na dojrně dělá dvojitá dezinfekce, před i po dojení a dbá se na celkovou hygienu dojení. Ve stájovém prostředí se také dává pozor na zvýšenou hygienu. Denně se třikrát vyhrnuje hnůj. Pro zajištění lepší hygieny postýlek se na slámu sype mletý vápenec. Pro zlepšení se do budoucna počítá s kejdovým hospodářstvím, a také výrobou separátu, který nahradí v podestýlání slámu. Pro lepší komfort pro rozdojovou skupinu získaly dojnice po porodu prostornější kotelce.

Text a foto Soňa JELÍNKOVÁ

